

Türkiye Jeoloji Kurumunun 30 Ekim 1 Kasım 1952 Toplantısında, Başkan Dr. Recep Egemen'in Açış Nutku

Muhterem arkadaşlarım;

Kurumumuzun 1952 Kasım sonu ilmî toplantısını, mesleğimizin yurdumuzdaki en belli başlı bir irfan yuvası ve bir çok meslekdaşlarımızın yetişip geliştiği ilim ve araştırma ocağı olan İstanbul Üniversitesinin Jeoloji Enstitüsünde açmakla büyük bir haz duymaktayım.

Önce bize bu fırsatı bahşeden Üniversite Fen Fakültesi erkânına ve geniş salonlarında toplanmak imkânını sağlayan Jeoloji Enstitü Direktörlüğüne, saniyen Ankaradaki resmî ve önemli işlerimize rağmen İstanbula gelmek isteğinde bulunan M.T.A. Enstitüsündeki üyelerin bu toplantıya iştiraklerini teşvik buyuran M.T.A. Enstitüsü Genel Direktörlüğüne şükran borcumuzu arzederiz. Yine tatil olmasına rağmen istirahatlerini ve ailelerini bir tarafa bırakarak bu toplantıya, bahusus bir hayli masraflar ihtiyar etmek pahasına, iştirak eden fedakâr sayın üye ve meslekdaşlarımıza ve onların davetlisi bulunan sayın misafirlerimize hoş geldiniz der, Yönetim Kurulumuz adına hepinizi sevgi ve saygı ile selâmlarım!

Muhterem arkadaşlarım;

Hemen hepimizin hatırlıyacağı gibi, Kurumumuz bundan tam 6 yıl önce, Ankarada kurulmuş ve ilk toplantısını Sayın Prof. H. N. Pamir'in Başkanlığında, M.T.A. Enstitüsü kütüphanesinde yapmıştı. Sayın Profesörümüz o zaman Cemiyetimizin kuruluş gayelerini, jeolojinin dünyada ve yurdumuzdaki gelişmesini, bu mesleğin ilmî ve tatbikî alanlardaki önemini ve böyle bir kurumun meslek ve memleket bakımından faydalarını belîğ bir açılış nutku ile belirtmişti.

Şimdi, ben bu vesile ile Kurumumuzun 6 yıllık bu mazisinde yapılanların ve erişilen merhalelerin muhtasar bir muhasebesini yapmağa çalışacağım. Bu özenmenin bir sebebi ve cesaret verici bir saiki de Kurumun müteşebbis heyetinde olduğu kadar, her yıl yenilenen Yönetim Kurullarında şahsımın görevlendirilmiş bulunmasıdır. Bu itibarla Kurumumuzun istihdaf ettiği gayelerle, bilfiil tahakkuk ettirebildiği faaliyetleri ve gelişmeleri size kısaca anlatmağa çalışacağım. Bu arada Kurumun yaşayabilmesi ve tam manasiyle kökleşebilmesi için daima göz önünde tutmamız icap eden

bazı görüş ve kanaatlerimi de belirteceğim.

Bir çoğumuzca çok uzun gibi görünen bu geçen 6 yıl zarfında, çok fazla bir mesafe katetmediğimiz, nerede ise bulunduğumuz yerde saydığımız zehabı hasıl olabilir. Filvaki, gerek bugünkü yönetim kurulumuz, gerekse bundan önceki yönetim kurullarımız, muazzam işler yaptıklarını iddia edecek değildirler. Çünkü, Cemiyetimizin Tüzüğünde belirtilen kuruluş gayelerinin bizlere hamlettiği mesleki, ilmî ve içtimâî vazife ve mükellefiyetler o derece vâsi, uzun vadeli ve şumulludur ki bunların 5-6 yılda değil, bir insan ömrü zarfında bile tahakkuku beklenemez. O halde cemiyetimizin bu kuruluş gayelerine henüz erişememiş olması bir kusur, bir ihmâl eseri midir?

Hiç şüphesiz hayır; zira geçen bu 6 yıl demin de belirtmiş olduğumuz veçhile bir insan ömründe bile fazla bir zaman ifade etmez. Bir cemiyetin hayatında ise hiç mesabesinde olan bir kısa devreye tekabül eder. Kaldı ki, bu kısa fasılda, cemiyetin gayelerinin tahakkuku mümkün olsaydı, bu taktirde yakınlaştıkça bizi daha ileri sürükleyen ve sanki bizden uzaklaşır gibi ilerleyen anlamlı bir hedef tayin olunmadığı yönünden, kuruluş gayelerimizin kifayetsizliğine hükmederdik. Buna rağmen, yeni doğmuş bir yavru veya henüz dikilmiş bir fidan mesabesinde olan bu genç varlığı, emekleyiş veya yeşerme yıllarında yaşatmak, gelişip serpilmesini ve kendibaşına yaşayabilmesini sağlamak, bu devrede çalışmış olan Yönetim Kurullarımızın en başlıca galesi olmuş ve bugüne kadar, bu varlığı idame ettirmek bile başlangıçta çetin bir iş olduğundan sırf bununla bile övünmeleri mümkündür. Zira, böyle bir cemiyet başlangıçta yaşayabilir ve gelişirse, lâıyık veçhile iş görür ve doğru istikamette ilerlerse, gelecek yıllar için iyi bir çığır, görenek ve temiz bir anane teessüs eder ve böyle bir varlığın bekası müemmen, icraati ise yalnız üyelerine değil bütün cemiyete hayırlı olur.

Gelelim Kurum icraatının bilânçosuna: İlk kuruluş yıllarından itibaren Kurumun kendi çapına göre büyük bir varlık ve canlılık göstererek resmî, kanunî, ilmî ve meslekî ve bilhassa memleketimizdeki diğer meslek derneklerinden daha büyük bir anlamda beynelmilel alanlarda mevcudiyetini derinleştirip kökleştirdiğini, manevî ve maddî yönlerden oldukça büyük başarılar ifade eden faaliyetlerde bulunduğunu müşahede ederiz. Buna hiç şüphesiz bir çok yerli kardeş müesseseler müzahir olmuş, bir kaç ve bu arada M.T.A. Enstitüsü ile Etibank ve İller Bankası maddî önemli yardımlarda bulunmuşlardır. Buna mukabil diğer bazı ilgili eşhas ve

dernekler ise kendilerine karşı rekabet olunduğu zehabile cemiyetin kuruluşuna müzahir olmamışlardır. Kurumun teessüsünde yardımları dokunan eşhas ve müesseselere teşekkürü her vesile ile bir vecibe sayarız.

Kurumun bugünkü durumu hakkındaki umumî mütaleayı açıklamak üzere meselenin bir az daha ruhuna temas edelim.

Hepimizin takdir edeceği gibi, bir cemiyetin varlık ve hayatiyeti üç esas unsura irca olunabilir:

- a) Üyeleri,
- b) Umdeleri (ideolojisi),
- c) Faaliyet programları.

Bu unsurların cemiyetimizdeki durumunu incelersek, cemiyetimizin iç durumu ve geleceği hakkında daha bitaraf ve kritik bir görüşe varabiliriz. Bu itibarla bu hususları müsaadenizle kısaca gözden geçirelim.

Üyelerin durumu: Bir cemiyetin en esaslı unsurları hiç şüphesiz onu teşkil eden fertlerdir. Bu fertler ne kadar çok ve ne derece üstün evsafılı olursa, o cemiyette o derece büyük ehemmiyet kazanır.

Cemiyetimiz kuruluşu esnasında 50 ye yakın mukayyet aza adedine sahipti. Bugün bu miktar, 6 yıl gibi kısa bir zamanda 3 mislini aşmıştır. Bu hal hiç şüphe-

siz ferahlatıcı ve sevindiricidir. Ancak kanaatimce bu kabarık rakkam biraz sunidir. Zira bu meyanda bir müddet için aramızda bulunup sonradan ayrılan ve binnetice kurumla ilgisini hemen tamamen kesmiş bulunan bir miktar yerli ve yabancı aza vardır. Bunların pasif üye halinde kalmaları ve kurumun boş yere kadrolarını kabartmaları yersizdir. Kuruma yıllardır aidat bile vermiyen, buna karşılık yayınlarından faydalanan bu gibi aza hakkında artık karar alma zamanı gelmiştir.

Fakat burada kurum azalıkları hakkında temas etmek istediğim çok esaslı ve Kurumumuzun varlığı ile doğrudan doğruya ilgili olan cihet, üye adedinden ziyade, üyelerin evsafı meselesidir. Kanaatimce bir çok teşekküller ve cemiyetler sırf aidat veya maddî ve adedî varlık temini endişesiyle, bünyelerini adeta izdihama uğramış otobüslere döndürürler. Böyle bir topluluğun meslek namına bir manası olmayacağı gibi araya sıkışan menfi ve huzur kaçıracı unsurlarla yıllarca bir arada yolculuk yapmak bizi gayeye

götürmez. Binaenaleyh azaların kuruma alınırken iyi seçilmesi ve seçilenlerin de, tüzük maddelerine ve meslek ahlâkı umdelerine sadık kalmak şartıyla iş görmelerine ve bu prensiplerden ayrılanların hakkında gerekli inzibatî işlerin yapılmasına Yönetim Kurullarının, Haysiyet Divanlarının ve bütün üyelerin say ve gayret etmeleri şarttır. Aksi takdirde iyi niyetli olmıyan tek bir üye bile cemiyetin faaliyet ve varlığını baltalayabilir. Bunda hassasiyet olmazsa cemiyetimizin bünyesinin er geç tefessüh ve tecezziye uğrayacağını beklemelidir. Şahsen, zaman zaman yapılacak tasfiyelerin yıpratıcı değil gençleştirici ve marazî kısımların temizlenmesi sonunda daha ziyade canlandırıcı olacağına inanmaktayım.

Kurumun tüzüğü ve meslek ideolojisi: Cemiyeti teşkil eden azaları yakınlaştıran, birbirine bağlayan, işbirliğini ve meslekdaşlık saygısını doğuran umdeler, hiç şüphesiz her dernek ve teşekkülde olduğu gibi kurumumuzun da varlığını ve bekasını temin eden diğer bir unsurdur. <<Jeolog mesleğinin yurttta ve dünyada inkişafına hizmet, bu mesleğin memleketimizin ilmî ve amelî hayatındaki mevki ve ehemmiyetini kökleştirmek ve yaymak ve bu yolda her çeşit çalışma ve dayanışma imkânlarını sağlamak>> gibi ilmî, meslekî ve vatanî ideallerin arkasından yürümiyecek ve bu hususta gereken feragat ve fedakârlığı yapmıyacak bir meslekdaş varsa, onun kurumda ki azalığından bir fayda beklenemez. Ancak du idealizm sayesinde ki karşılıklı yardım, dayanışma ve işbirliği mümkündür.

Halbuki şimdiki durum maalesef, bu idealizmin bir çoğumuzda ya noksan olduğunu veyahut hiç bulunmadığını gösterir. Aramızdaki geçimsizliklerden bir çoklarının ve kuruma karşı lâkaydinin bu esasa dayandığını inkâr etmek güçtür. Aynı idealizmin kıtlığı yüzünden, bir çoğumuzun Kurumla değil, mesleği ile bile bağlarını zorladığı bir çok vesilelerle görülmektedir. En küçük bir maddî istifade karşısında mesleğinden sapma ve uzaklaşma temayülünü gösteren oportünistler birer ikişer aramızdan ve meslekten uzaklaşmakta ve kendilerine başka alanlarda başka meşgaleler ve istifadeler aramaktadır. Bu, meslek için çok hazindir. Ancak buna mani olunamaz. Bu, olsa olsa meslektaş sayısı arttıkça bir nevi <<tabii istifa>> ile telâfi edilecek ve boşalan saflar daha zinde ve daha idealist, dolayısıyla meslek yönünden daha iyi evsafılı, liyakatlı üyelerle doldurulacaktır. Binnetice: cemiyet iyi umdelerinden ve ana prensiplerinden fedakârlık etmedikçe ve istikrarla çizdiği yolda yürüdükçe, bu mesleğin ehemmiyet ve mevkiine inanmış

herkes gibi ben de bu cemiyetin mutlaka payidar olacağına inanmaktayım.

Kurumun programı ve faaliyetleri:

Müşterek çalışmayı tazammun eden Kurumun faaliyetleri memleket içi ve memleket dışı konularla ilgilenmek yönünden üç şekilde ökselenmektedir.

a) Jeologların çalışma zaman ve imkânlarının mahdut ve gayri müsait oluşu.

b) Buna mukabil etüd sahasının vâsi ve güçlkle erişilir durumda bulunması.

c) İktisadî, içtimaî ve kültürel bakımlardan muhtelif müşköüllere karşı koyma zorunda kalınması.

Bütün bu güçlklere hattâ menfi ve gayri müsait cereyanlara rağmen Kurumun kendisini tesis ve maddî manevî varlığını takviye etmiş bulunması ancak devamlı ve programlı bir çalışma ile mümkün olmuştur. Bu çalışma hiç şüphesiz bir veya bir kaç kişinin, yani bir müteşebbis heyetle yönetim kurulu azalarının faaliyetlerinden ibaret değildir. Bunların yanında kurumun programında bulunan meslekî kongre ve toplantılara iştirak; yurd içi ve yurd dışı etüdlarini Kurumun Biüteninde yaymak; amme hizmetine matuf olan deprem, seylap ve heyelan gibi afetlerin önlenmesi yönünden yapılan manevî-maddî yardımlar hep bu kurum üyelerinin bir aradaki hayırhah ve idealist faaliyetlerindedir.

Kurulduğundan bugüne kadar kurumun ancak:

- Yurt içi 12 kadar toplantı yapmış olması,
- Ancak 6 bülten neşretmiş bulunması,
- Küçük ve mütevazi bir kütüphanesinden başka bir lokalinin bile bulunmayışı,

- Beynelmîlel alanda mümasilleri kadar geziler, temaslar ve toplantılara iştirak etmemiş bulunması,

Hiç şüphesiz geniş program karşısında çok mahdut ve mütevazi bir faaliyet ifade ettiği iddia olunabilir.

Burada şu cihet unutulmamalıdır ki, her devir ve safhadaki faaliyet değerlendirilirken bunun hangi şartlar dahilinde ve hangi vasıta ve ele-

manlarla yapılmış olduğu daima gözönünde bulundurulur. Bu itibarla gelecek nesillerin daha ileri, daha müreffeh jeologları, bugünkü ağabey ve seleflerinin faaliyet ve icraatını tetkik ve tenkit ederken, yüz kızartıcı veya utandırıcı bir durum bulmaktan ziyade neslimiz ve devrimiz lehine göğüs kabartıcı vaka ve durumlar müşahede edeceklerdir. Hatta diyebiliriz ki, " 1946 yılı yurdunuzda hiç şüphesiz jeolojinin bir dönüm noktasını teşkil edecektir".

Sayın arkadaşlarım !

Kurumumuzun bugüne kadar elde ettiği sonuçların kısa ve belki de bir çoklarımızın hayal sukutunu mucip olacak olan bu hülâsasından sonra, bu yılın çok daha mahdut ve mütevazi kalan faaliyet sonuçlarını, biraz sonra okunacak olan Yönetim Kurulu raporunda öğreneceğimizden bu faaliyetlerin üzerinde durmağı zait görmekteyim

Aziz arkadaşlarım !

Sözlerime son vermeden, muhtelif zümreler arasında bir görüş ayrılığından ve bir zihniyet çarpışmasından dem vurmada kendimi alamıyorum:

Kurumun daha ilk kuruluşundan beri karşılaştığı güçlüklerden en büyüğü efkârı umumiyyede ve yarı münevver tabakada Jeoloji İlmine karşı, jeolog geçinen veya jeoloji ile uğraşan bazı eşhasın şüphe ve itimatsızlık telkin etme hususundaki gayretleri olmuştur. Maalesef, ütiliter zihniyetli, dar görüşlü ve kifayeti şüpheli ekollerden gelen yarı münevver bir zümrenin, jeolojinin müspet ilim (science) bile olmadığını iddia etmeğe kadar yeltenmeleri, bundan en az bir asır önce halledilmiş olan bir problemi yeniden ortaya atmak yönünden, bunların bu gayretleri yurdumuzdaki kültür seviyesini bir asır geriletmekten başka bir şey ifade etmemektedir. Ancak bu gibilerin kulisler gerisi kötü propagandaları ve açık platformlarda münakaşalardan kaçınmaları, hele hiçbir suretle neşriyat yapmamaları işimizi güçleştirmektedir. Kanaatimce bu gibileri delâlet içinde bırakıp jeolojinin yerini ve önemini fiiliyatla ispat etmek en doğru ve ilim adamlarına en yaraşır bir hattı harekettir. İlmî tevazuu rencide edecek her çeşit propaganda ve alayıştan çekinmek, hele politika yapmamak kurumun esas umdelerindendir.

Binaenaleyh günün bizim için parolası:

Mesleğin entegritesini korumak, meslekdaşın ve yurtdaşın menfaatlerini telifetmek ve jeologlara has bir gayret ve metanetle kurum tüzüğü ve umdelerine sadık kalarak memleket hizmetinde çalışmak olmalıdır! Bu ışık altında bütün meslekdaşlarıma başarılar ve Kurumumuza uzun ömürlere dilerim.
